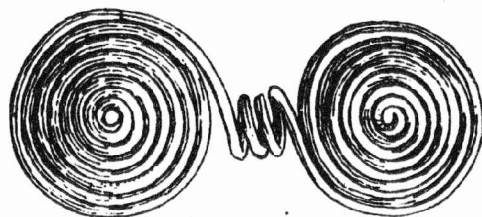

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1965

BRNO 1966

Spektrální analýza předmětů z pohřebiště nitranské skupiny v Holešově,

okres Kroměříž

Ladislav P á g o

V roce 1950 bylo při kanalizačních pracích na letišti v Holešově, okr. Kro - měříž zachyceno pohřebiště nitranské skupiny¹, které je teprve od července roku 1964 systematicky zkoumáno. V hrobech bylo nalezeno mimo jiné několik měděných předmětů (drátěné náušnice, větší drátěné náramky, záušnice s úzce roztepanými konci, plechová čelenka se svinutými konci, spirálový terčík z plochého drátu a kousek měděné (?) suroviny.² Dostí početné měděné ozdoby ukazují na úzký vztah k nitranské skupině, takže je možno je řadit rámcově do staršího úseku starší doby bronzové (BA1).

V následující tabulce jsou uvedeny výsledky kvalitativní spektrální analýzy některých měděných předmětů, nalezených při zachraňovacím výzkumu v r. 1950. Ostatní kovové předměty z této lokality budou postupně analyzovány po ukončení - archeologického výzkumu a po jejich chemickém očištění.

Předmět:	Cu	Sn	Ag	As	Ni	Pb	Sb	Zn	Bi	Au	Co	Te	Fe	Cr	Mn	Mg	Ca	Al	Si	P	Mo
měděný drátek hrob č. 4	HM	s	S	S	S	-	S	-	-	-	s	-	S	-	-	S	S	-	s	-	-
měděný drátek hrob č. 7	HM	s	S	S	S	-	S	?	-	-	s	-	S	-	s	S	S	s	S	s	s
měděný plíšek hrob č. 9	HM	s	S	S	S	-	S	s	?	-	s	-	S	-	s	S	S	S	S	s	s
měděná ozdoba hrob č.10	HM	S	S	S	S	?	S	s	?	-	s	-	S	-	s	S	S	S	S	s	s
měděný plíšek hrob č.12	HM	s	S	S	S	-	S	s	-	-	s	-	s	-	-	s	S	-	s	-	-
měděný drátek hrob č.25	HM	S	S	S	S	-	S	s	?	-	s	-	S	-	S	S	S	S	S	s	-

Poznámka:

- HM hlavní (podstatné) množství
- S větší stopové množství
- s menší stopové množství
- ? pro blematický výskyt

U všech analyzovaných předmětů vyskytují se prvky Sn, Ag, As, Ni, Sb, Co a Fe a možno je považovat za charakteristické stopové prvky příslušné použité suroviny. Srovnáním spektrálních analýz předmětů nitranské skupiny z Nitry, Tvrdošoviců, Výčap-Opatoviců a Branče³, vidíme nápadnou shodu v jejich chemickém složení. U většiny analyzovaných předmětů vyskytují se rovněž prvky Sn, Ag, As, Ni, Sb, Pb, Co a Fe. Mimo olova (Pb) je tedy obsah stopových prvků naprosto stejný a dá se tedy předpokládat, že by surovina mohla pocházet z jedné oblasti, pravděpodobně východní, snad slovenské. Nejde však o uměle připravovanou slitinu, ale o měď vytavenou z rudy se silněji zastoupenými stopami Ag, As, Sb a Ni, jak je i dnes ve slovenských měděných rudách dosti časté.

Podle spektrálních rozborů jsou všechny předměty vyrobeny z mědi. Těžba mědi a její zpracování na Slovensku v této době jistě nezůstaly bez vlivu i na celkový vývoj ve střední Evropě, jak je patrné také na Moravě, v Čechách, v jižním a středním Německu a v Rakousku. Ucelenější názor na kovovou industrii nitranské skupiny, na její původ i výrobu, bude možný teprve po ukončení komplexního výzkumu v Holešově i na ostatních lokalitách. Podle dosavadních výsledků je však již dnes patrný význam studia tohoto období pro řešení některých problémů pravěku. -

P o z n á m k y :

1. B. S t r u h a l a , Pohřebiště ze starší doby bronzové u Holešova na Moravě, AR III, 1951. str. 33-34.
2. J. O n d r á č e k , Nálezy měřanovicko-nitranského typu na Moravě, AR XV, 4, 1963, str. 406-407.
3. A. T o č í k , Nitrianska skupina, AR XV, 6, 1963, str. 765.

Spektralanalyse von Gegenständen aus dem Gräberfeld der Nitra-Gruppe in -Holešov, Bez. Kroměříž. Die Nitra-Gruppe bildet den Übergang zur Úněticer Kultur und ihre Metallindustrie hat eine ziemliche Bedeutung bei der Lösung von einigen prähistorischen Problemen in Mitteleuropa. Bei Beurteilung mancher Fragen stützen wir uns oft auf Spektralanalysen der Metallgegenstände aus diesem Zeitabschnitt, denn sie können uns ihren Ursprung sowie Herstellung bestimmen.

Der Spektralanalyse sind einige Kupfergegenstände aus dem Gräberfeld des Nitra-Gruppe in Holešov, Bez. Kroměříž unterzogen worden. Es wurde festgestellt, dass ihre chemische Zusammensetzung sehr der Zusammensetzung von anderen Gegenständen aus anderen Lokalitäten ähnelt. Man kann voraussetzen, dass der Rohstoff für ihre Herstellung aus einer Region, offensichtlich aus der östlichen - slowakischen stammt.

Eine geschlossene Ansicht über die Metallindustrie der Nitra-Gruppe, ihren Ursprung und Herstellung, wird erst nach Beendigung der Komplexgrabung in Holešov sowie auf anderen Lokalitäten möglich sein.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1965

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sádky osvobození 17/19.
- Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulík, DrSc
- Redaktoři: Dr. A.Medunová, Dr. J.Ondráček, Dr. I.Peškař,
Dr. J.Říhový.
- Překlady: Dr. R.Tichý a E.Tichá
- Kresby: J. Jaša
- Na titulní stránce: Bronzová ozdoba z hromadného nálezů z Loštic
- Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.